

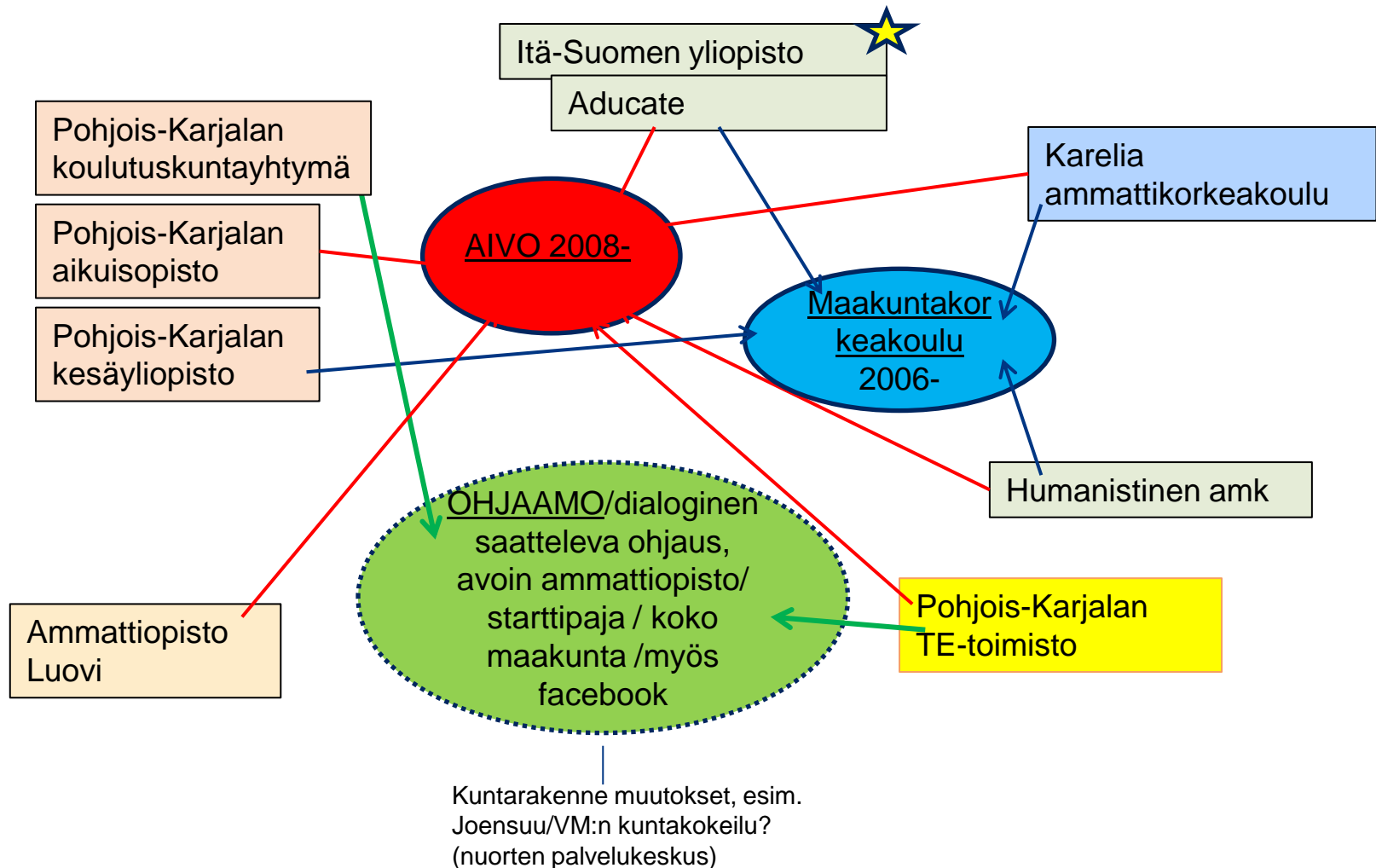
ELO Pohjois-Karjalassa

Salmia 17.-18.3.2014

Paula Hiltunen

Verkostomaisia yhden luukun ohjauspalveluja Pohjois-Karjalassa

ELO Pohjois-Karjalassa

- Alueellinen ELO-ryhmä asetettiin 11.1.2013 - 31.12.2014 toimikaudeksi.
- Ryhmässä on 21 jäsentä ja 18 varajäsentä. Jäsenet ovat taustayhteisönsä ryhmään nimeämiä ja pääosin ohjaustyötä käytännössä tekeviä henkilöitä.
- Toimenpiteiden valmistelua varten nimettiin lisäksi pienryhmä suunnittelemaan käytännön toimenpiteitä (5 henkilöä)
- Puheenjohtaja ja sihteeri ELYstä

Pohjois-Karjalan ELO-yhteistyöryhmän jäsenet

- Pohjois-Karjalan TE-toimisto
- Perusopetuksen opinto-ohjaus, lukion opinto-ohjaus ja aikuislukio
- Kunnan nuorisotoimi ja sivistystoimi
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
- Pohjois-Karjalan aikuisopisto
- Ammattiopisto Luovi
- Maakuntakorkeakoulu
- Itä-Suomen yliopisto; Ohjauksen koulutus ja Aducate
- Pohjois-Karjalan opinto-ohjaajat ry.
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- Kehittämissyhtiö
- Pohjois-Karjalan kauppakamari
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- AKAVA, SAK ja MTK

Toimintasuunnitelman laatiminen

- Työskentely käynnistyi ELYn johdolla yhteistyössä ELO-ryhmän kanssa.
- Laatimisen periaatteina osallistava prosessikirjoittaminen, fokus nivelvaiheiden ja siirtymien tarkastelussa sekä eteneminen ”alhaalta ylös”
- Kuvaus ohjausta tekevistä tahoista ja heidän tarjoamista ohjauspalveluista
- Nivelvaiheiden ja siirtymien tarkastelu, niihin liittyvät toimintamallit ja kehittämistarpeet
- Tämän taustaselvityksen jälkeen ryhmä työsti ohjauksen vision ja strategiset tavoitteet

Tässä vaiheessa toimintasuunnitelma laitettiin saataville ELYn nettisivuille www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala > sivistys > osaaminen > ohjaustoiminnan kehittäminen

Pohjois-Karjalan elinikäisen ohjauksen visio

Pohjois-Karjalassa kansalaisille tarjotaan yksilölähtöiset ja helposti saavutettavat tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, jotka tukevat asiakkaan hyvinvointia erilaisissa elämäntilanteissa tapahtuvissa koulutus- ja työelämäsiirtymissä.

Osaava ohjaushenkilöstö toimii verkostomaisesti ja kehittää osaamistaan vastaamaan yksilön ja työelämän muuttuviin tarpeisiin.

Pohjois-Karjalan elinikäisen ohjauksen strategiset tavoitteet

1. Ohjauspalvelut rakentuvat asiakaslähtöisesti

- ohjauksen lähtökohtana on asiakkaan tarpeisiin ratkaisuja etsivä palvelujatkumo
- monimuotoiset ohjauspalvelut ovat helposti saavutettavia ja niitä tarjotaan aktiivisesti

2. Verkostomaisella yhteistyöllä turvataan palvelujen saatavuus koko maakunnassa

- ohjauksellisuus sisällytetään laajasti eri ammattiryhmien työhön
- ohjausverkoston toimintaa ja tiedonkulkua kehitetään suunnitelmallisesti
- kehitetään uusia asiakaslähtöisiä ohjauspalvelujen tuottamisen tapoja ja kanavia

3. Ohjaushenkilöstön osaamista kehitetään vastaamaan muuttuvia tarpeita

- turvataan ohjauksen laaja-alainen osaaminen ja erityisosaaminen
- tuetaan pitkäjänteistä oppimista verkostossa
- kehitetään ohjauksen laatu- ja palautejärjestelmiä

Toimintasuunnitelman jatkotyöstäminen

Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettiin Webropol-kysely, jossa esitettiin seuraavat kysymykset kunkin strategisen tavoitteen osalta:

- Mitä Sinä/taustaorganisaatiosi voitte tehdä tämän tavoitteen toteuttamiseksi?
- Mitä muut toimijat voisivat tehdä tai mitä tulisi tehdä yhdessä tavoitteen saavuttamiseksi?
- Mahdollisuus kommentoida strategisia tavoitteita
- Vapaa sana: mitä muita TNO-palveluihin liittyviä ongelmia, kehittämissuhteita/hanke-ehdotuksia haluat tuoda esille.

Kyselyn tuloksia

- Kyselyyn vastasi 20 toimijaa (11 ohjauksen käytännön tehtävissä toimivaa ja kahdeksan johto- tai suunnittelutehtävissä).
- Vastaukset saatiin kaikilta maakunnan keskeisiltä toimijatahoilta/organisaatioilta, joita täydensivät yksittäisten ohjaustyötä tekevien henkilöiden vastaukset.
- Yksittäisiä vastauksia kyselyssä annettiin lähes 300, kooste parhaillaan valmistumassa.
- Lisäksi vastauksista on nostettu esille 10 kehittämissuositusta.
- Käsitellään seuraavassa ELO-ryhmän kokouksessa 8.4.2014 ja sovitaan prosessin jatkosta.

Vastauksissa esille tulleita kehittämissuhteita (luonnos)

- 1. Verkostoyhteistyön tiivistäminen/yhdessä tekeminen/oppiminen/arjen verkostotyö /tiedonkulun tehostaminen jne.**
- 2. Pohjois-Karjalan ELO-verkostolla tulisi olla yhteinen verkkosivusto** (tarkoitus, ketä varten/toimijat/asiakkaat/valtakunnallinen/alueellinen?)
- 3. Kehitetään edelleen Ohjaamon toimintaa** (nuoret/aikuiset?)
- 4. Laaditaan eri ikä-vaiheiden ohjauspalvelukartta tai -prosessikuvaukset**
- 5. Turvataan asiakkaiden siirtyminen saattaen eri toimijoiden välisissä palveluissa**
- 6. Johdon saaminen mukaan ja sitouttaminen ELO-työhön**
- 7. Ohjausosaamisen kehittäminen yhdessä Itä-Suomen yliopiston kanssa monisektorisestä ja verkoston monipuolisen osaamisen hyödyntäminen**
- 8. Ohjauksellisuuden sisällyttäminen kaikkien ammattiryhmien työhön**
- 9. Ohjauksen laatu- ja palautejärjestelmän luominen**
- 10. Aikuisten ohjauksen kehittäminen/uudistaminen huomioiden jo toimivat verkostot (AIVO ja maakuntakorkeakoulu)**
  - Lisäksi esille tuli vahvasti huoli monista päällekkäisistä rakenteiden muutoksesta, resurssien vähenemisestä ja niiden kohdentamisesta ydintehtävään.

Mitä muuta on tehty?

- Kooste ohjaushenkilöstölle suunnatuista koulutustilaisuuksista on kooste osoitteessa www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala > sivistys> osaaminen> ohjaustoiminnan kehittäminen
- TE-hallinnon ja opetushallinnon (opot ym.) yhteistyötilaisuudet käynnistyneet; kaksi kertaa vuodessa ajankohtaisilla teemoilla; 20.9.2013 (TE-toimiston uuden palvelut) ja 25.4.2014 (koulutuksesta työelämään).
- Muita koulutuksia: NYT-ohjausyhteistyöllä tuloksiin, Virtaa ja voimaa kansainvälisyydestä, AMIS-kuraattoripäivät, Nuorisotakuu-seminaari, Itä- Suomen ohjauksen koulutuspäivät.
- Hankkeiden ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö on tiivistynyt esim. ohjausryhmä/seurantaryhmätyöskentely.

Ohjausosaamisen kehittäminen

Taustalla pitkäjänteinen yhteistyö Itä-Suomen yliopiston, TE-hallinnon ja PKKY:n kanssa, henkilöstöä koulutettu dialogiseen ohjaukseen, tapausjäsenyykseen, työnohjausta, työpajoja jne.

Toimijuuden tuki –hanke Itä-Suomen yliopisto 1.9.2012-30.4.2015

Tavoitteena on kehittää ohjausta kansalaisten toimijuuden tukena erilaisissa koulutus- ja työsiirtymissä ja muutostilanteissa.

Tavoitteina ovat mm.

- ohjausosaamisen syventäminen, dialogisen ohjauksen ja neuvonnan ja muiden koulutusmateriaalien tuottaminen
- uusien työkäytäntöjen, toimintamallien ja verkostojen luominen
- käytännön ja tutkimuksen vuorovaikutuksen ja verkostojen synnyttäminen
- uusien tutkimushankkeiden aikaansaaminen
- opettaja- ja ohjauskoulutuksen sisältöjen kehittäminen

Ohjaustoimijoiden oman työn kehittämisen tukena ovat koostavat verkostotapaamiset, työpajat, seminaarit ja tutkimustapaamiset. Johdatus dialogiseen ohjaukseen –koulutukseen otetaan 60 osallistujaa.

Tapausjäsenitys -koulutus (OKM:n rahoituksella v. 2012 ja 2013)

Tapausjäsenitys on psykologityön työväline ohjausprosessien suunnitteluun, toteuttamiseen ja tuloksellisuuden arviointiin. Menetelmä on erittäin vaativa, koska se edellyttää ohjaajalta asiakkaan ilmaisujen havainnointia kun samaan aikaan hän on aktiivisessa vuorovaikutuksessa asiakkaaseen. Menetelmä vaatii myös jatkuvaa harjoittelua ja työnohjausta.

Tapausjäsenityksessä määritellään ohjauksen ensisijainen kohde, joka yleensä on jokin ohjattavan toimijuuden este. Se sisältää myös arvion, miten este voidaan ohjausprosessin avulla voittaa ja missä ohjattavan toimijuuden edistymisen tulisi näkyä.

Eri hallinnonaloilta 12 osallistujaa, joilta edellytettiin dialogisen ohjauksen koulutusta ja halua toimia jatkossa tutoreina.

Työpajatyypeistä työskentelyä ja teoriaa taustoittavia luentoja (16 koulutuskertaa). Kouluttajana emeritusprofessori Mikael Leiman.

- Ohjausosaaminen laajenee ja syvenee > osallistujat toimivat tutoreina Toimijuuden tuki -hankkeen 60 uudelle koulutettavalle.
- Esimerkki saadussa palautteesta: ”Olen ollut todella tyytyväinen ja kiitollinen saadessani jo v. 2006 alkaen osallistua dialogisen ohjauksen koulutuksiin, työnohjauksiin ja nyt meneillään olevaan Tapausjäsenuskoulutukseen. Se on parasta koulutusta, missä olen mukana ollut. Ja yhä vakuuttuneemmaksi olen tullut siitä, että se on se tapa, millä tätä työtä on järkevä tehdä. Dialoginen ohjausote kun voi pitää sisällään monenlaista menetelmää. Jos jotain saa toivoa niin, sitä, että kyseistä hahmotustapaa ja ohjausotetta ylläpitävää koulutusta ja opintopiiri-työpaja tms. työskentelyä ja mahdollisuuksia myös jatkossa”
- Koulutus on osoittautunut erittäin vaativaksi, eikä sitä voida suoraan ”monistaa” muille alueille vaan se vaatii pitkäjänteistä oppimista, ohjattua harjoittelumahdollisuutta ja työnohjausta, jossa osaamista voi kehittää ja ylläpitää.

Osuva ohjaus –esiselvityshanke -31.10.2014

PKKY hallinnoi ja mukana Joensuun kaupunki

- Hankkeessa laaditaan suunnitelma nuorten tuki-, koulutus-, ohjaus- ja työllistymistoimenpiteiden toteuttamiseksi Pohjois-Karjalassa. Hanke tuottaa alueellista tietoa ja huomioi toimijoiden (esim. kunta, te-hallinto) näkemykset käytettävissä olevista resursseista ja tulevaisuuden visioista sekä paikallisista olosuhteista ja lähtökohdista. Hanke kartoittaa olemassa olevan palveluverkoston resursseja arvioiden niiden yhteistoimintamahdollisuuksia ja toimintojen yhdistämistä uusiksi palvelumalleiksi.

Hankkeen pohjalta valmistellaan uusi toimintatapa ja työote, joka juurtuu pysyväksi osaksi maakunnan nuorten ohjaus- ja hyvinvointipalveluja. Hanke toimii mahdollisena esiselvityksenä tulevalle ESR-hankeelle nuorten palvelujen osalta.

Kysymyksiä

POK ELY-tasolla:

- ELO-ryhmän organisoiminen uudelleen? ELO-johtoryhmän perustaminen? Ketä ELO-ryhmässä yleensä pitäisi olla ja mikä sen tarkoitus on?
- Miten työstetään kyselyssä esille nousseita kehittämissuhteita?

Mitä tehdään/miten/milloin valtakunnallisella ja mitä alueellisella tasolla? Haavi-malli auki!

1. Valtakunnallinen verkkopalvelu: sisältö, tavoite, aikataulu, kuka tekee?
  - rakennetaanko palveluun alueellinen osio vai rakennetaanko alueilla omia sivustoja, jotka toimivat erillään tai linkittyvät valtakunnalliseen sivustoon? Ei päällekkäisyyttä!
2. Milloin ja millainen valtakunnallinen puhelinpalvelu rakentuu, resurssit, toimintatavat?

3. Ohjaamojen rakentuminen

- nuorille ja aikuisille vai pelkästään nuorille? Aikuisten ohjaus?
- miten Ohjaamojen ohjeistuksen/rakentamisen prosessi etenee?
- mitä alueelliselta Ohjaamolta edellytetään, valtakunnallinen minimi?
- rahoitus? Mitä haetaan valtakunnallisesta ja mitä alueellisesta RR-rahasta ja milloin?
- Tuleeko mahdollisesti jotain pilotteja, joissa voidaan testata/kehittää erilaisia palvelusisältöjä, rakenteita tai erikoistumista esim. erityisryhmien ohjausta?
- Mahdollisuus toteuttaa avoimen ammattiopiston toimintaa?

4. Laadunhallinta/vaikuttavuus; olemassa olevat mallit vaativat vielä kehittelyä. Onko suunnitelmaa valtakunnallisen työkalun laatimisesta/alueellisia suunnitelmia?

5. Mitä tarkoittaa Keski-Suomen rooli koordinoijana? Alueilla toimijat valmistelevat jo RR-hankkeita, ideahaussa mukana useita ohjauksen kehittämiseen liittyviä. Esim. Pohjois-Karjalassa jo valmis jatkaa Ohjaamon toimintaa, miten edetään?

8. Miten VM:n kuntakokeiluhanke ja VM:n ASPA-hanke, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön tulevat rakenne- ja rahoitusmuutokset (kunta- ja sote-uudistukset) vaikuttavat alueen toimijoihin, ne eivät voi olla heijastumatta ELO-verkostoon?
6. ELYn tehtävää koordinoijana, mikä on minimi ja mihin resurssit keskitetään?
7. Millä mandaatilla ELY toimii, etenkin kun palvelu- ja hallintorakenteet ovat murroksessa?

Kiitos!

Koulutusasiantuntija Paula Hiltunen
Pohjois-Karjalan ELY-keskus